

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadó-hivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 20.	
Telefon: 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben hához hordva	
egész évre	14.40
fél évre	7.20
negyed évre	3.60
egy hóra	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.40
fél évre	8.70
negyed évre	4.35
egy hóra	1.40

A német békejavaslatot elfogadja az orosz munkás- és katonatanács.

Stockholm, május 14. Borg György dán szociálistavezér kijelentette, hogy Pétervárott a munkás- és katonatanács elé terjesztette a német szociálista párt többségének a békejavaslatát s a munkás- és katonatanács ennek az alapján elhatározta, hogy a szociálista konferenciát összefogja hívni.

Kijelentette továbbá Borg György, hogy az ő meggyőződése szerint a munkás- és katonatanács többsége nem akarja megbuktatni az ideiglenes orosz kormányt, hanem csak olyan irányba akarja vezetni, hogy békekötésre szorítsa.

Bethmann-Hollweg Bécsbe

— Igen fontos nyilatkozatot tesz a kancellár a birodalmi gyűlésen —

Bécs, május 14. Bethmann-Hollweg német birodalmi kancellár tegnap Bécsbe érkezett. A kancellár először zernin Ottokár gróf közös külügyminiszterrel tárgyalt, délután pedig a királynál volt kihallgatáson.

Hivatalos körök értesülése szerint a kancellár azért jött Bécsbe, hogy a birodalmi gyűlésen teendő fontos nyilatkozatához megszerezze az illetékes tényezők hozzájárulását a monarchia részéről.

Az ántánt hadicélja.

— A népek joga: szabad nemzeti fejlődésükre. —

Pétervár, május 13. Miljukov külügyminiszter az aktív hadsereg kiküldöttjei előtt beszédet tartott és kijelentette, hogy azokat a titkos szerződéseket, melyeket Oroszország és szövetségesei kötöttek egymással, nem hozhatja nyilvánosságra, mert közlés esetén szakadás állana be a szövetségesek között. Kijelentette azonban azt, hogy Oroszország és szövetségesei megegyeztek abban, hogy hadicéljuk: a népek joga szabad nemzeti fejlődésükre.

A hadi foglalatásokra és kárpótlásra nézve azt mondta Miljukov, hogy akik pusztítottak és raboltak, azok az illető országnak kártérítéssel tartoznak.

Orosz offenzíva kezdődött Galiciában és Romániában.

Budapest, május 14. Az oroszok a galíciai és román arcvonalon offenzívát indítottak. A legnagyobb az ellenállás Bruzilov seregénél.

A Királydíj nyertese.

— Janek súlyos balesete. —

Budapest, május 14. A százezer koronás Királydíjat óriási közönség jelenlétében futottak a lóversenyen.

A nyolc versenyző közül San-Gennaro futott be elsőnek. A favorit-lovon jött be Janek híres zsoké, aki azonban a ló hátáról lesodródott s bordatörést és súlyos sérüléseket szenvedett.

Felfedezett anarchista merénylet az olasz király ellen

Milánó, május 13. A Corriere della Sera szenzációs tudósítást közöl arról, hogy a milánói rendőrség tegnapelőtt több anarchistát tartóztatott le, akik Olaszországban a fennálló rend és a király ellen izgatták a népet. Egy merénylet terve is pattant ki, amely a király élete ellen irányult volna. A rendőrség számos röpíratot is elkobozott.

Ujabb 22,000 tonna.

Berlin, május 14. Wolff-jelentés: Az Atlanti-óceánon újabb 5 gőzöst, 1 vitorlást és 2 halászárművet súlyosztettek el buvárhajóink. Az elsúlyosztott hajók tonnatartalma 22,000.

Ujságírók a nemzetközi békekonferencián.

Budapest, május 14. Az Ujságíróegyesület tegnap Budapesten ülést tartott és azon elhatározta, hogy az ujságírók megbízzák Unger bécsi szerkesztőt, hívja össze a szövetséges és semleges államok ujságíróit a nemzetközi békekonferenciára.

Előkészületek a szabadkai képviselőválasztásokra.

— Felszólalások május második felében. —

Készülni kell, a törvény értelmében, az új, általános képviselőválasztásokra. Ha majd az egész országban új választások lesznek, legyen készen azok jegyzéke, kik abba beleszólnak. Mint a *Délvidék* legutóbbi száma röviden jelezte, Tary Emil jegyző összeállította már a választók névsorát. E szerint Szabadkán emelkedett a választói létszám mind a két választókerületben, mert míg az 1917-re megállapított szám az I. kerületben 4509 és a II-ban 5071 volt, addig az 1918-i 4643 és 5236. Az összes szám Szabadkán a múlt év 9580-hoz képest 209 növekedést mutat, vagyis 979. Ennek okát abban találhatjuk, hogy a vasutnál most az építkezéseknél és az üzletvezetésnél nagyon sok az új munkás és tisztviselő, másrészt a hadiforgalom folytán növekedett Szabadkán a vasuti alkalmazottak, a fűtőházi személyzet stb. száma, kik habár nem is állandóan laknak itt, de bizonyára nálunk maradnak a háború végéig. Ezek a vasuti altisztek, kalauzok, vonatkiszérek, mozdonyvezetők és mozdonykiszérek, ott, ahonnan ide jöttek, választói jogosultsággal bírtak és így föl kellett őket venni a névjegyzékbe. És mivel ezeknek bizony sok a dol-

guk, nem igen járhattak az után, hogy felvegyék őket a választók közé; ezért a névsor összeállítói ezt méltányolva, mindenkit, akinél a törvényes kellékek fennforogtak, fölvettek a jegyzékbe, melybe a katonák is belekerültek, kivéve esupán azokat, akiknek haláláról biztos hír van. A múlt évi jegyzékből halálozás folytán éppen 100-an maradtak ki.

A jegyzéket közszemlére tették ki a *polgármesteri* hivatalban és azok, akiket esetleg tévedésből kihagytak, május 16-tól 31-ig ez ellen felszólalhatnak. Junius 1-től junius 15-ig tart az észrevételek ideje. Ennek alapján a felszólalásokat és észrevételeket felterjesztik illetékes helyre és ott aztán döntenek. Van ugyanis olyan dolog is, mely a közigazgatási bizottsághoz kerül döntés végett.

Decemberben aztán hozzáfognak a végleges névjegyzék összeállításához, melynek december 31-re el kell készülnie, mert akkor föl kell terjeszteni a minisztériumba.

Érdekes dolog, hogy ha Szabadkán az általános új országos választások előtt véletlenül időközi választás lenne, azt még a régi törvény szerinti névjegyzék alapján kellene megtartani.

A népszámlálás eredménye

A népszámlálás megejtetvén, az összesítést ma fejezte be dr. Gergely József városi aljegyző, a népszámlálás munkájának vezetője.

98 összeíró végezte a fontos munkát. Ezek összeirtak 21477 háztartást. Ezekben a háztartásokban volt április 30 án férfi: östermelő 1147, — 12—14 éves 2219, ipari és gyári munkás 15 éven felüli 2700, 12—14 ves 404, egyéb foglalkozású és eltartott 7571, 12 éven aluli 13819, összesen 38199; nő 12 éven felüli östermelmű, kereső és eltartott 26970, iparos és gyári munkás 1601, egyéb foglalkozású és eltartott 17432, 12 éven aluli 14500 összesen 54203. Szabadkán tehát 1917. április 30 án összesen a háztartásokban 92401 személy volt.

Ezekon kívül volt 1301 hadifogoly és egy internált férfi és egy internált nő.

Allatot találtak és pedig lovat 12085, szarvasmarhát 23612 és sertést 69792 darabot.

Bevetett területet összeirtak összesen 905127 láncot. Ebből a területből őszi búzával be volt vetve 271142 lánc, tavaszi búzával 95, őszi rozsossal 22587, tavaszi rozsával 136, őszi árpával 5659, tavaszi árpával 57099 és zabbal 106596 lánc. A kukorica vetés még nincs összesítve de ez előreláthatólag lesz vagy 40 000 lánc.

Az utolsó — 1910 ik évi — népszámlálás adatai szerint Szabadka jelenlévő és távol levő lakóinak száma 95174 volt. Hét év előtt tehát 2772 személyivel több lakósa volt Szabadkának, mint most. A hadbavonult férfiak az idei április 30-iki összeírásba nem lettek fölvéve. Ha a régi statisztikai adatokat vesszük figyelembe, amelyek szerint a férfiak száma majd annyi, néhol több mint a nőké és ha most Szabadkán 4203 nő van, ugyanannyi férfit véve számításba Szabadka összes lakossága meghaladja a százötvenezeret.

Lányi Ernő ünneplése.

Szombaton törtötték Lányi Ernő hangversenyét, mely remek volt. A hangverseny igazán ünnepi hangulatban folyt le. A műsor jórészt Lányi műveiből került ki. Csibi Margit, az ünneplést tanítványa meglepően szépen játszotta Lányi egy nocturjét és Impromptúrijét. Nagy János, aki ha csodákat is fog elkövetni, Lányi Trois marseauxját adta elő.

Ezután következett a jubiláns ünneplése. A tanári kar nevében Rados Dezső tanár és a növendékek megbízásából Tóth Gy. Mariska üdvözölte. Lányi Ernő néhány meleg és szellemes szóval mondott köszönetet. A közönség jólesően érezte az üdvözlésekben és feleletben a hangverseny feszületen, keresetlenül meghitt hangulatát.

Nem lehet szónok, akinek esetleges magasztaló frázisai Lányi Ernő egyszerű érdemeit jobban kifejezésre juttassák, mint a zeneiskola énekkara tette.

Könyörgő napok.

Az Egyház Krisztus Urunk mennybemenetele ünnepét megelőző három napot megkérelmő napok gyanánt állítja hívei elé. Könyörgő körmeneteket tart, amelyek célja most a borzasztó háborus szorongatásban azonos, mint volt az V. században, amidőn Franciaországban szokásba hozták szent Mamert püspök kezdeményezésére.

Számos súlyos csapást távoli tott el Isten akkor a hozzá folyamodók buzgó könyörgésére. Ebből kifolyólag a könyörgő körmenetek lassankint általánosan szokásba jöttek, úgy hogy már a IX. században III. Leó pápa az egész egyházban kötelezővé tette.

Azóta a katolikus hívek évenként megtartják a keresztjáró napokat. Körmenetek alatt buzgó ének és imádság révén kérik meg a felséges Uristent mindennemű szükségben.

A bűnös emberiségnek mindig volt mit kérnie Istenétől,

Pergolese ihletet Stabat Mater-jét énekeltek. Farkasné Gápos Nelly üde hangja emelkedett ki a szőlóban. S mellette a kar másik szólistája Lyubibratics Lili külön hangsúlyt érdemel. Széles skálája és hangja egyszerűen érvényesült. Manojlović Dusanné szóló részlete csak újra sajnáltatta, hogy oly ritkán hallhatjuk ezt a művésznőt.

Kramer Imre Lányi Magyar ábrándját játszotta a közönség tetszése és hangos tapsa mellett. Begő Honka Lányi Ernő melodrámaival, Zsuzsánát szerepelt a műsoron Hangjának hajlékonysága meglepő eredményekre jögesit.

A műsor befejező száma: Czittler Vilma szereplése volt, aki Lányi dalokat adott elő. Kiküldő szobretet sejtünk a fiatal énekesnőben.

Vidokról és Szabadkáról sok előkelőség és testület küldte a jubilánsnak hódoló üdvözlését.

de most különösen fontos imánk, kéréseink tárgya. Minden egyéb szükséglet eltörpül a legfőbb óhaj mellett. Vajha már ránk tekintene s milliók vágyát teljesítené, kieszközölné a hadakozó népek kibékülését, megadná a mielőbbi békét!

Teljesítsük hát az Egyház szándékát e napokban s vegyünk részt igazi bűnbánat s áhitat szellemében a megkérelmő körmeneteken! Ha sokan közös szándékkal, imádságos lelkülettel esedezzünk a népek sorsának Intézőjéhez, a meghallgatás annál biztosabb lesz. De ne támaszkodjunk csak a magunk imádságára! Isten barátainak, a szenteknek segítségét, pártfogását is igyekezzünk megszerezni. Azért a körmenetek alatt buzgó lelkesedéssel énekeljük a Mindenszentek litániáját, hogy az összes szentek közbenjárjanak Istennél imánk, kéréseink meghallgatása érdekében!

Ahol ketten vagy hárman az én nevemben imádkoznak — mondotta Üdvöztünk — köztük leszek én is. Ha pedig a béke királya lesz köztünk s

velünk a könyörgő körmeneteken akkor minden bizonytalanság elöbbre, isszük az anyyira óhajtott világ béke ügyét...

P. Luki.

A palicsi szállodák uszorásai.

— Szobák albérletben — uszorásáronon. —

Pár nappal ezelőtt a *Délvidék* közölte, hogy a palicsi régi és új szálloda minden szobáját kibérelték már régen, sőt a nádasban is majdnem minden zugot kiadtak. Vannak, akik több szobát béreltek ki a kis világfürdő szállodákban már jóelőre, de nem a maguk részére, hanem abban a reményben, hogy azokat albérletbe busás haszonra fogják kiadni. A dolog természete hozza magával, hogy ebben a számításukban nem is eszematkoztak. Hogy ez nem előkelő és hogy meg nem engedett spe uláció, azzal persze az illetők nem sokat törődnek és ezért felhívjuk ezeknek a kis hamisoknak a manipulációira a fürdőigazgató ur szives figyelmét s nagyon kérjük, tegye rájuk a kezét — esetleg tanácsai

határozatot provokálván előbb ez irányban.

Mégsem lehet tünni, hogy még ezt a teret is felhasználják egyesek a meggazdagodásra. Nem is hisszük, hogy bármelyik kis orszagnak akármelyik zugfürdőhelyén előfordulhatna hasonló eset, hogy spekulációra bérel ki egyesek a fürdőszálloda szobáit egész időnyvre.

Erről a spekulációról, úgy látszik, a közönség is tud, mert különben lehetetlen volna olyan apróhirdetést olvasnunk, mint amilyent egyik helyi lap közöl, hogy tudniillik „Palicson bármely szállodában junius hóra földszintes szobát keresnek.”

Reméljük, ezek az újfajta uszorások nem sokáig garázdálkodhatnak és elveszi tőlük a fürdőigazgatóság a nekik fölösleges szobákat.

Tüdőgyógyító intézet az isonzoí arcvonalon.

Délnyugati arcvonalunk egyik magasabb parancsnokságának egészségügyi főnöke kezdeményezte, hogy az alpesi vidék egyik legszebb nyaralóhelyén tüdőgyógyító intézet létesüljön derék katonáink számára. A gyógyintézet meg is van, mintaszerűen működik és rövid idő alatt sok száz könnyebb tődbetegnek visszaadta egészségét, harci kedvét, harc képességét.

A napsugaras vidék gyönyörű tavánál a baka esztendőben szállók, üdülők és nyaralók sorakoztak, lakóik az előkelő nemzetközi közönségből gyűltek össze nyaranta. Ma már ezek mind kórházak, könnyű sebesültek és könnyű betegek számára. Azokat a sebesülteket vagy betegeket, akiknek két hónapon belül való felgyógyulására számítani lehet, okos előrelátással visszatartják. Katonai egészségügyi hatóságaink bölcs szervezetének köszönhető, hogy a hadtáptérület és a mögöttes ország vasúti vonalait nem terhelik túl betegszállító vonatokkal, hogy a mögöttes ország hátrább fekvő kórházait nem zsúfolják egyen.

Egy egész hadsereg tődbetegen gyógyulnak meg itt, az alpesi és déli klíma pompás találkozóhelyén, alapos megrostálás után, sokszor meglepő gyorsasággal, mindvégig szak-szerű ápolás és kezelés mellett. A restálás alapelve az, hogy csak könnyebb betegeket és olyanokat vesznek fel, akikről többszöri vizsgálat megállapította, hogy tüdőbakteriális bacillusai nincsenek. Minden bacillus-köhögés, minden súlyosabb eset, amely előreláthatóan csak két hónapon túl gyógyul, a mögöttes országra tartozik.

A beteget részint gyógyintézetekben, részint vendéglői épületekben, vagy egyéb tágas, napon fekvő házakban helyezik el. A szakszerű fekvő-kurák, lég és napfürdők eszközei már a békés idők óta megvannak és

most derék katonáink javára használják fel őket. A bőséges táplálkozás, a szigoruan tudományosan való kezelés, a szigoru fegyelem, amellet a vidám szórakozások egész sorozata (társasjátékok, tekepálya, céllövészet, csónakázás, beszélő-gép stb.) mondhatni eszményi feltételei és biztosítékai a gyógyulásnak.

Amellet nemesak a hízó és fekvő gyógymódról gondoskodnak itt, hanem a tábori élethez való visszazoktatásról is. Az első heteken minden beteg végig csinálja a fekvőkurát. Mikor súlyban már gyarapodott, köhögése csökkent és közérzése javult, akkor lassan, óvatosan egyre nagyobb testi fáradsalmakhoz szoktatják. Kezdetben félórát, majd egy egész órát sétálnak, később könnyű izomgyakorlatokat végeznek és menet közben mindennap egy vagy két kilométerrel többet menetolnek. Testi hőmérséküket közben állandóan mérik, a köhögésüket, tüdejük állapotát, közérzésüket folyton megfigyelik. Ilyen módon könnyű megállapítani, hogy kinek a gyógyulása fog két hónapnál tovább tartani. Az ilyeneket ismét hetekig pihentetik, vagy a mögöttes országba küldik hosszabb kezelésre. Azokat, akik kibírják a menetgyakorlatot, hat nyolc heti megfigyelés után sem vizsgál nyomban az arcvonalra, hanem menetalkulatókkal más, nyersebb éghajlatu helyekre kerülnek, ahol előkészítik őket az arcvonal viszontagságaira. Részt vesznek a kivonulásokon, munkálatakon és táboroszerű fáradsalmakon, bármilyen időjárás mellett, táboroszerű ellátással. Ilyen módon nyomban fölismérhető minden visszaesés, miután külön orvosi felügyeletről is gondoskodnak.

Igy gondoskodnak arról, hogy a könnyű betegek mindig foglalkozzanak és mindig jókedvűek legyenek.

NAPI HIREK.

A kalocsai érsek hadikölcsön-jegyzése. Mihelyt megindult a jegyzés a hatodik magyar hadikölcsönre, a legelső közt van érsekünk, *Várady* Lipót Árpád, aki a jegyzés legelső napja előtt már *másfél millió* korona előjegyzést eszközölt.

Schack Béla nem jön Szabadkára. Több helyi lap hírül adta a szabadkai közönségnek, hogy *Schack Béla* dr. udvari tanácsost küldte ki a miniszter a szabadkai felső kereskedelmi leányiskolához a vizsgálatokra biztosul. Miként a *Délvidék* illetékes helyről értesül, *Schack Béla* dr. enerzi megbízásáról nem volt és nincs is szó, ő tehát nem is jön Szabadkára.

Elementek a fagyosszentek. Elementek már mind a hárman és nálunk még sem volt fagy — hála Istennek. Tegnap, Szervác napján azonban iszonyu forgószél dühöngött Ujvidéken, mint onnan tudósítónk jelenti. Este hét órakor hirtelen olyan orkán keletkezett, hogy fákat tördelt és annyira fölkavarta a port, hogy látni és járni sem lehetett. Az orkán miatt a villamosok is megállottak. Hasonló vihart a megye több helyéről is jelentenek.

Kinevezések. Népfelkelő főorvossá nevezték ki dr. *Varró János* a 6. népfelkelő parancsnok-éig nyilvántartásában álló, a zombori tartalékkórházhoz beosztott volt főorvost. — Népfelkelő mérnökhadnagygyá nevezték ki *Papp György* népf. őrmestert a 6. népf. parancsnokság nyilvántartásában.

Kitüntetés. A legfelső dicsérfelismerést újólga a kardokkal kapta *Regecz János* a 6. népf. gyalogezrednél beosztott főhadnagy.

A tavankuti plébános beiktatása. Tegnap délelőtt adták át hivatalosan *Berger Antal*nak új plébániáját. Városunk részéről dr. *Völgyi János* főjegyző volt kiküldve, az egyház részéről pedig *Hegedűs Lénárd* esperesplébános. Fél 10 órakor volt az ünnepi mise. Mire elért az eseres üdvözölte a nagysámu egybegyűlteket és a kiküldötteket, mint a kegyuraság híveit és a tavankutiak szeretetébe ajánlva az új plébánost. Ezután dr. *Völgyi János* átadta a plébánia kulcsait *Berger Antal*nak, aki ezután magyar és bunyevác nyelven mondott szép szentbeszédet, melyek után megtartotta az ünnepi szentmisét.

Temetések. Vasárnap délután helyezték örök nyugalomra *Milassin Andornét*. Ugyancsak vasárnap kísérték ki utolsó útjára a fiatalon elhunyt *Kocsmár Lukács* nagyfényi tanítót. Mindkét végűztsésségen óriási részvétel nyilvánult meg.

Malmosok gyűlése. A bácsmegyei malomszövetség vasárnap Szabadkán gyűlést tartott. A malmosok a Közélemezési Hivatalnak több, reájuk nézve sérelmes rendeletével foglalkoztak. Így feltétlenül megváltoztatandónak tartják azt a rendelkezést, hogy órlési engedélyt

ezenfelül csak a Haditermény bizományosai adhatnak ki. A sérelmes pontok tekintetében memorandumot fognak *Kürthy báró*hoz benyújtani.

Beírások a felső kereskedelmi leányiskolába. Értesülésünk szerint a városban az a hír van elterjedve, hogy a női felső kereskedelmi iskola a jövő tanévre már megtelt. Érdeklődtünk ebben az ügyben az intézet igazgatójánál, aki kijelentette, hogy történtek ugyan már szép számmal jelentkezések, de az előjegyzések és beírások az 1917—18. tanévre csak május 26-a után lesznek. Szeptemberben csak akkor lesznek folytatólagos beírások, ha közben a helyek be nem telnek.

A bácskai esendőrök lövőgyakorlatai. Minthogy a esendőrök sohasem tudhatják, mikor oszszák be közülök ezt vagy amazt a hadsereghez, azért időnként hareszerű lövőgyakorlatokat tartanak. A zombori esendőrszárnyak, melyhez a 18 bácskai esendőrőrs tartozik, a szabadkai is, ma, hétfőn voltak és 18 óra lesznek a lövőgyakorlatai Ujvidéken.

Pusztít a hernyó! Igen sok a hernyó a szabadkai gyümölcsösökben és a gazdák mind arról panaszkodnak, hogy semmiféle permetező szert sem lehet kapni sehol s így nem lesz még alma sem. Igen jó volna, ha esetleg a város gazdasági hivatala gondoskodnék permetező anyagról. Példaként megemlítiük, hogy *Keckemét* városa már jóelőre összevásárolt Budapesten minden megkapható készletet.

Nádassy színtársulata Marosvásárhelyen. Végre megérkezett a rég várt színtársulat Marosvásárhelyre. A színház terme csinosan át van alakítva. Újra festve, új székekkel berendezve és tűzbiztonság szempontjából is minden lehető intézkedés megtéve. Megkezdődtek a próbák. Az első előadás holnap lesz és *Lehár* kitűnő operettje a „*Legénybucsu*“ kerül színre, míg 16 óra a legnépszerűbb operett „*Mágnás Miska*“ megy. Mindenki érdeklődéssel várja az előadások kezdetét.

Eltűnt szabadkai bolgár pék. Kosztics Aposztol szabadkai bolgár pék körülbelül 9—10 nap előtt elutazott Szabadkáról és azóta nem tért vissza. Személyzete, mivelhogy gazdájuk eltűnését gyanusnak találja, bejelentette a rendőrségen.

Pályázatok megüresedett tanítói állásokra. Pályázatok vannak hirdelve a következő *állami elemi népiskolai tanítói* állásokra: Bácsmegyében: Paesér tanító róm. kath. Zenta-tanya tanító róm. kath. Zenta-Felsőhegyi tanya egy állás róm. kath. (Helybeli illetőségűek előnyben részesülnek.) A kérvények a válás és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez küldendők be.

Szabad-e a kismuskát megölni? *Futterer* Eva kunbajai cselédleánynak leánygyermeké született, de azt a születése

utáni napon a szívtelen anya megfojtotta és a tavankuti hártárban egy kutba dobta. Mikor a lánytól kérdezték, hová lett a gyermek, azt mondta, hogy meghalt és eltemette a tavankuti temetőbe. A gyermek megtalált hulláját fölboncolta *Váli* ezredorvos, mint a törvényszék orvosa. A szabadkai királyi ügyésznek, aki a gyilkos anyát kihallgatta, e szomorú esetről egyszer mégis ki kellett lépnie hivatalos komolyságából, mert mikor a leányt kikérdezte, hogy miét követte el tettét, az azt felelte: „Azt hittem, hogy mivel a gyerek oroszról való, nem büntetnek meg érte“; e szavakra az ügyész akaratlanul is jót nevetett.

A sör és a vásár. Vannak alkalmi sördrágítók is. Nem olyanok, akik mindig ilyen drágán mérik az árpalevet, hanem akik különösen vásárok alkalmával kérnek és persze kapnak is szemérmetlen árat érte. Elnéztük tegnap a marhavásártéren, hogyan mernek kérni egy üveg sört, melyet a raktárból 60 fillérért kapnak, 1 korona 10 fillérért és 90 fillérért. Ilyen a világ! Számítanak arra, hogy az a megszomjazott ember még örül ha kap sört és esze ágában sincs az ilyen uzsora ellen följelentést tenni. De meg nincs is rá ideje.

A Zrinyi bajai árvái. Hivatalosan megállapították, hogy a Zrinyi hajón 13 bajai életpusztult el. Meghalt Bajáról 3 férfi, 8 nő és 2 gyermek. Az elhunytak után nyolc ellátatlan, nevelésre utalt árva maradt. Ezeknek a szerencsétlen árváknak az ügyét a város arvaszéke vette kezébe. Az arvaszék igyekszik az árvák érdekeit a leg-hathatósabban felkarolni. Az arvaszék legutóbbi üléséből kifolyólag árt a D. G. T. budapesti igazgatóságához, hogy nyilatkozzék, miként kíván a bajai árvákról gondoskodni. A május hó 3-án elküldött levélre eddig semmiféle válasz nem érkezett. Az árvák ügyével a legutóbbi közigazgatási bizottsági ülés is foglalkozott.

Lefoglalták a petróleumot. A kereskedelmi vállalatok (ideértve a szövetkezeteket is) birtokában meglevő és utóbb hozzájövő világító kőolajkészletek a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek. A zár alá vételnek az a hatálya, hogy az I. §-ban megjelölt vállalatoknak a világító kőolajat csakis annak a törvényhatóságnak első tisztviselője, vagy az ez utóbbi által felhatalmazott hatóság engedélyével szabad kiszolgáltatni, amelynek területén a készletek vannak. Engedély csakis közérdekű célokra, továbbá a mezőgazdasági, bányászati és ipari (háziipari) üzemek folytatásához nélkülözhetetlenül szükséges világító kőolaj kiszolgáltatására adható.

A héten bevonulnak az árdrágítók. A katonai ügyosztály a múlt hónapban felszólította a budapesti főkapitányságot, hogy közölje vele az árdrágításért jogerősen elítéltek névsorát, akiket hadimunkára fog kirendelni. A hét közepéig az összes adatok a főkapitányságon lesznek

és akkor nyomban be is hívják hadimunkára az árdrágítókat. Körülbelül hatszáz embert ér ez a rendszabály, akiknek a nevét nyilvánosságra is hozzák. A katonai ügyosztálynak az árdrágítóknak hadimunkára való bevonultatásáról szóló rendelete óta feltétlenül kevesebb az árdrágítás miatt beérkező feljelentés.

Aholszardiniára éheztek. Hogy gondolkoznak a mostani háboruban is néhol a közlemezésről, illusztrálja a következő eset. A Tiszántul egyik polgármestere a következő távirattal fordult az Országos Közlemezési Hivatalhoz:

„A lakosság éhezik, kérek soronkívül 100 láda szardiniát.“

Báró *Kürthy*től csakhamar megérkezett a következő válasz:

„A Tiszántul városaiban az élelmiszer elegendő; ha a lakosság szardiniára éhezik, türtőztesse ezt a vágyát a háboru végéig.“

Boldog Tiszántul, ahol csak a szardinia hinyzik.

Ezt a viccet — mert mi annak tartjuk — egyik tiszántuli újságban olvastuk, persze az Alföldre applikálva. Viszonszál mi voltunk olyan szivesek, hogy a Tiszántulra alkalmaztuk. Hogy is mondja a régi törvény: szemet szemért. Rossz viccet, rossz viccért.

Gólya a sineken. *Forin Gyuláné* radonováci lakosnő tegnap délután kiment a vasuti állomásra, hogy Halasra utazzék. Az asszony éppen felszállóban volt, amikor szülési fájdalmak lepték meg. *Forinnét* bevitték az állomási épület egyik helyiségébe, ahol egy egészséges fiúgyermeknek adott életet. Az anyát gyermekével a mentők a kórházba szállították.

Nadrágban zsebkendő, szájjában a cigaretta. A zsebkendőjük még hátul lóg ki a nadrágból és máris cigarettáznak. Modern idők jele. *Gara* községben ily apró gyerekek nagy tüzet okoztak. A nagy száraz délutánon *Leibl József* házában tűz ütött ki és ezzel együtt a mellette levő másik két ná fedelez ház is leégett. A tüzet apró gyerekek okozták *cigaretta*zással. Egy 8, egy 7 és egy 6 éves gyerek összeültek és cigarettáztak. A legnagyobbik aztán eldobta a gyujtót, melytől meggyulladt a szalma és a tűz következtében 5 család lett földönfutóvá. A három gyermek anyját terhelte a gondatlanság és ezért ezeket jelentették fel tűzvész okozásáért a bajai járásbírósnál.

Szivek játéka.

Egy szép asszony regénye 4 felv. Főszereplő: *Fritzi Brunette*.

A férjhelyettes

vigjáték három felvonásban. Hétfőn és kedden kerül színre a

Lifkában.

Kezdeté d. u. 5 és este 8 órakor.

Sulyos ítélet a kolozsvári katonaszabadtók bűnyűjében. A kolozsvári törvényszék ötös tanácsa néhány nappal ezelőtt megkezdte a vesztegetéssel és katonaszabadtással vádolt Ernster Hermann és társai bűnyűjében a tárgyalást. Ernster Hermann elsőrendű vádlottat négy renubeli megvesztegetés büntette miatt 5 évi fegyházra és 8 évi jogvesztésre, Korah Vilmos, Magyarosi Bandi János, Guttman Lajos vádlottakat 3-3 évi fegyházra és 5-5 évi hivatalvesztésre, Krausz Viktor, Weinstock Izsak, Judovics Ferenc, Lampel Mihály, Lób Jakab, Pergesz Antal vádlottakat 2-2 évi fegyházra és 5-5 évi jogvesztésre, Illés Lajost 1 évi és 6 hónapi börtönre, Hellmann Ferenc és Deutsch Elek vádlottakat pedig 1-1 évi börtönre és 3-3 évi hivatalvesztésre, valamint az elmarasztalt vádlottakat egyetemlegesen a bűnyűgyi költségek viselésére kötelezte. Ellenben Andrásovits Pálné, Káhn Mózes, Pergesz E., Buncei Ignác és Hellman Márton vádlottakat a vád és következményei alól felmentette. Elrendelte a bíróság az Andrásovits Pálnénál bűnyűként lefoglalt készpénz, betéti könyvek és ékszerek kiadását.

Az „Arcok és Ábrázatok” című folyóirat eltiltása. A belügyminiszter, Fráter Aladár által szerkesztett és dr. Bajár István felelős szerkesztő s kiadótulajd. Budapesten hetenkint megjelenő „Arcok és Ábrázatok” című lap további terjesztését, az abban foglalt közleményeknek a köznyugalmat és közrendet, valamint a hadviselés érdekeit is veszélyeztető tartalma miatt eltiltotta.

A körömrágás.

A gyermekek egyik rossz szokása a körömrágás. Megállapítást nyert, hogy az iskolás gyermekek 12-25 százaléka a körmet rágja. Ezt a csunya és egészségtelen szokást fiuknál és leányoknál egyaránt tapasztaljuk.

Leginkább tapasztalható a körömrágás azoknál a gyermekeknél, akiket szopós korukban úgy csitítottak el, hogy a szájukba műtömlőt dugtak. Ezek a gyermekek leginkább akkor harapdálják, rágcsálják körmeiket, ha tétlenül vannak. Főképp pedig akkor kezdik körmeiket rágni, ha iráshoz fognak, gondolkodnak, vagy hallgatónak. Minthogy a gyerekeknek ez a csunya szokása az egészségre is káros hatással van, amennyiben a piszkos ujjakkal könnyen fertőző gombák kerülhetnek a gyermek szájába, vagy ha a lerágott körömrészeket lenyeli a gyermek, ezzel emésztési zavarok állhatnak be, a lenyelt körömrészek a belekben gyulladást idézhetnek elő, igen nagy gondot kell fordítani arra, hogy a gyermekeket le szoktassuk körük rágásáról.

Tanácsos ilyen esetekben figyelni arra, hogy a gyermek ne dugja szájába azt, ami a kezében van. Ha a figyelmeztetés nem használ, akkor valami

keserű anyaggal kell bekenni a gyermek ujjait. Ha ez sem használ, akkor rábeszélés, parancs útján kell a gyermekeket erről a csunya szokásukról leszoktatni.

Dr. N. W. nyomán S. F.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szerető leányom elhunytá alkalmával egy levélileg, mint nyugvó helyére való kikisérés alkalmával fájdalomkát enyhíteni igyekeztek, fogadják ez uton is halás köszönetünket.

Kulcsics Ágoston,
nejével és családjával.

Közigazgatás.

A kendermag termelésének biztosításáról.

A miniszter rendelete szerint mindenki, aki kenderi akár kóros, akár kikészített állapotban való eladásra 5 (öt) kataszteri holdon vagy ennél nagyobb területen termel, köteles a kendervetés területét és annak helyét (tekvését) a községi előjáróságnak 1917. évi június hó 1. napjáig bejelenteni.

Azok, akik 5 (öt) kataszteri holdon, vagy ennél nagyobb területen kender termelnek, kötelesek a vetésterület egyötödét kitevő területen az 1917. augusztus 1. napjáig 150 cm. vagy ennél nagyobb magasságot elért kenderi megnyerés végét lábba hagyni, a megérés idején levágot kóróból a magot kiesélni, a nyert kendermennyiséget bejelenteni és a visszatérhető vetőmagon felüli mennyiséget a Hadi Termény részvénytársaságnak beszállítani.

Amennyiben a kender az 1917. évi augusztus hó 1. napjáig a vetés egyötödénél kisebb területen éri el a 150 cm. magasságot, köteles a termelő ezt a körülményt a kender átvételére vele szerződött gyári vállalatnak, ha pedig gyári vállalatnál nincs szerződése, a m. kir. kender- és lentermelési szakintézetnek (Budapest, I., Fehérvári-ut 30.) bejelenteni.

A saját termései kendermagból minden termelő annyit tarthat vissza vetésre, amennyit az 1918. évben bevetni kívánt területre szükséges. A visszatartott magmennyiség azonban nem lehet több, mint az illető termelő 1917. évi egész kendervetés másfélszeres területének minden kataszteri holdja után 40 kg.

A kendervetőmag átvételi árát a földművelésügyi miniszter a kendermagra nézve métermázsaként 100 koronában megszabott legmagasabb árnál magasabb összegben a mag minőségének figyelembevételével állapítja meg.

A Bácsmezei agrár takarékpénztár r.-t. Zombor az 1917. évi május hó 21-én délután 3 órakor Zomborban az intézet helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. Ezen a gyűlésen ha-

tároznak a Délvidéki Közigazgatási bank r.-t. zombori fiókin-tézetének a Bácsmezei agrár takarékpénztár r.-t.-ba való beolvasása és ezzel kapcsolatosan a Bácsmezei agrár takarékpénztár r.-t.-gal való egyesülése tárgyában a részvényesek, akik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak Zomborban az intézet pénztárnál vagy Budapesten a Magyar agrár- és járadékbank r.-t.-nál (Nádor-u. 16.) a közgyűlés előtt három nappal letétbe helyezik részvényeiket. A letett részvényekről kiadott elismervény a közgyűlésen való részvétellel igazoló jegyül szolgál.

Főszerkesztő: *Pinterits Károly*
igazgató, Budapest.

Főmunkatárs: *Dr. Fontányi József*
ügyvéd, Szabadka.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám.

Valódi amerikai fogak és fogsorok

Különlegességek fogászati munkákban, arany és platínából, valamint arany és platínafogak, koronák s hidak, ugyancsak szájpadlás nélküli fogak. Foghuzás teljesen aránytalanul és fogtömés (plombok). **Senffner Géza** vizsgázott fogtechnikus, Szabadka, Kossuth-u. Erzsébet-ház. Telefon interurban 561.

MENETREND

Budapestről érk. délután	éjjel	6-01*
		12-24
		3-59
Budapestre ind. délelőtt	délután	10-15*
		1-55
	éjjel	12-45
		5-28
Zomborból érk. délelőtt	éjjel	10-02*
		10-11
Zomborba ind. éjjel		6-14*
		5-23
Ujvidékről érk. délután		1-21
	éjjel	11-50
Ujvidékre ind. délután		1-44
	éjjel	6-48
Szegedről érk. délután		12-42
		5-54
	éjjel	4-13
Szegedre ind. délelőtt	délután	9-44
		1-30
	éjjel	12-05
Cserevka-Gombosról érk.	éjjel	8-57
Cserevka-Gombosra ind.	éjjel	4-42
Zentáról érk.		11-05
Zentára ind.		4-33
Bajáról érk. délelőtt		9-02
	éjjel	9-26
Bajára ind.		7-00
		6-03
Bácsalmásról érk. délelőtt		7-45

A *gal jelzetek vonatkoznak. Az éjjeli idő: este 6-tól reggel 6-ig

A legjobb és legtökéletesebb

daráló

kis és nagy gazdaságok részére nélkülözhetetlen

Kicsérélhető hengerrendszer.

Ára 75 korona.

Azonnal szállítható. Előlegül 10 kor. küldendő. Megrendelhető pontos cím :: és vasutállomás megjelölésével. ::

SOHR PÁL

Acélárú különlegességek gyári raktára
Somogyzil.

